

29.5.2001 DNro 2/51/2001

Valtion kirjantalonlautakunnan lausunto hakemukseen, jossa Patentti- ja rekisterihallitus on pyytänyt lausuntoa siitä, kuinka hakija ja yhteistyövirastot kirjaavat kirjantalonpitoihinsa tulot, jotka jakaantuvat näiden virastojen kesken.

Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) on kauppa- ja teollisuusministeriön (KTM) alainen tilivirasto. PRH on sopinut yhteistyöstä kauppa- ja teollisuusministeriön alaisten työvoima- ja elinkeinokeskusten (TE-keskusten) ja sisäministeriön alaisten lääninhallitusten kanssa. Maistraatit ovat lääninhallitusten yhteydessä toimivia rekisterihallinnon paikallisviranomaisia. Maistraatit ja TE-keskukset osallistuvat patentti- ja rekisterihallitukselle kuuluvien tehtävien hoitoon. Työnjaosta on sovitettu erityisesti PRH:ssa pidetyn kaupparekisterin osalta. Yhteistyö koskee maksutoman neuvonnan ja opastuksen lisäksi maksullisista suoritteista a) kaupparekisteri-ilmoituksia, b) kaupparekisteristä annettavia diaaritodistuksia, kaupparekisteriotteita ja yhtiöjärjestyksiä sekä c) patenttiasioiden videoneuvontaa.

Kaupparekisterin ilmoitusmaksun voi maksaa Patentti- ja rekisterihallituksen pankkitilille, patentti- ja rekisterihallituksen kassaan sekä TE-keskukseen tai maistraattiin. Kukin yhteistyösopija voi antaa kaupparekisterijärjestelmästä otteita, todistuksia sekä jäljennöksiä ja kukin perii asiakkailta maksun näistä antamista suoritteista.

KTM vahvistaa suoritteista perittävien maksujen jakaantumisen maistraattien, TE-keskusten ja PRH:n välillä.

Maistraatit ja TE-keskukset tilittävät kaikki perimänsä kaupparekisteri-ilmoitusmaksut suoraan PRH:lle täysimääräisinä. Maistraatit ja TE-keskukset perivät asiakkailta paikan päällä diaaritodistusten, yhtiöjärjestysjäljennösten ja kaupparekisteriotteiden maksut. Maistraatit ja TE-keskukset maksavat PRH:n esittämän laskun mukaisesti PRH:lle sille kuuluvan osuuden diaaritodistuksista, yhtiöjärjestysjäljennöksistä ja kaupparekisteriotteista perityistä maksuista. KTM on vahvistanut maksujen jako-osuudet maistraateille päätöksellään 3/021/94 ja TE-keskuksille päätöksellään 11/211/99.

Edellä mainittujen päätösten mukaisesti PRH tilittää kuukausittain 17 % maistraattien ja TE-keskusten vastaanottamien kaupparekisteri-ilmoitusten maksuista ao. maistraatille tai TE-keskukselle ja 44 % tai 75 % asunto-osakeyhtiöiden ilmoi-

tusten maksuista maistraateille niiden tekemästä käsittely- ja rekisteröintityöstä. Tilitysten pohjana on kaupparekisterijärjestelmä, josta saadaan ao. tiedot.

Vastaavasti PRH laskuttaa kuukausittain maistraateilta ja TE-keskuksilta osuutensa maistraattien ja TE-keskusten antamista diaaritodistuksista, yhtiöjärjestysjäljennöksistä ja kaupparekisteriotteista perimistä maksuista. Laskutus perustuu maistraattien osalta kaupparekisterijärjestelmän tuottamiin tietoihin ja TE-keskusten osalta vielä toistaiseksi niiden antamiin raportteihin.

Patentti- ja rekisterihallitus on pyytänyt valtion kirjanpitolautakunnalta lausuntoa seuraavista kysymyksistä:

1. Kenen maksullisen toiminnan tuloa perityt kaupparekisterimaksut ovat?
2. Miten maksutapahtumat kirjataan kussakin virastossa?
3. Miten maksut esitetään kunkin osapuolen kustannusvastaavuuslaskelmassa?
4. Mikäli PRH käsittelee kirjanpidossa toiselle virastolle maksamansa osuudet, ovatko ne tulon oikaisuja, menoja vai eriä, jotka kirjataan tase-erien kautta?

Lausuntopyyntössään patentti- ja rekisterihallitus ei ole esittänyt ratkaisuvaihtoehtoja.

Lausunnon perustelut

Patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (1032/1992) soveltamisalaa koskevan 1 §:n mukaan patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista peritään maksuja valtiolle sen mukaan kuin ao. laissa säädetään. Lakia sovelletaan myös sellaiseen muun viranomaisen tuottamaan suoritteeseen, joka perustuu patentti- ja rekisterihallituksen pitämään rekisteriin tai tiedostoon.

Edellä mainitun lain 7 §:ssä säädetään maksujen jakaantumisesta viranomaisten kesken. Sen mukaan maksun perii se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu päätöksenteko kyseisen suoritteen tuottamisesta. Maksun perivä viranomainen on velvollinen korvaamaan suoritteen tuottamiseen osallistuneelle muulle viranomaiselle aiheutuneet kustannukset. Maksun periväksi viranomaiseksi todetaan se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu päätöksenteko suoritteen tuottamisesta.

PRH käsittelee kaupparekisteri-ilmoitukset, joita sille toimittavat paikallisviranomaiset, maistraatit ja TE-keskukset. PRH saa tulot paikallisviranomaisten perimistä maksuista täysimääräisinä.

Todistusten, jäljennösten ja otteiden antaminen kaupparekisterijärjestelmästä on kulloisenkin antajaviranomaisen tehtävä. Asianomainen viranomainen kirjaa tulot suoritteista perimistään maksuista maksullisen toiminnan tuloikseen.

Kustannusten korvaaminen suoritteen tuottamiseen osallistuville muille viranomaisille perustuu PRH:n suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 7 §:ään.

PRH korvaa kaupparekisteri-ilmoitusten maksuista paikallisviranomaisille tilittämällä osuuksilla näiden suoritteiden tuottamiseen osallistumisesta aiheutuneet kustannukset. Tämä korvaus ei ole saajalleen maksullisen toiminnan tuloa, vaan PRH:n suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 7 §:n mukaista kustannusten korvausta, joka kirjataan saajan liikekirjanpidossa muuna tuottona tilille *3988. PRH:n kirjanpidossa se käsitellään palvelun ostona 4-alkuisella tilillä.

Paikallisviranomaiset korvaavat PRH:n pitämään rekisteriin perustuvista suoritteista perimiensä maksujen osuuksilla PRH:lle kaupparekisterijärjestelmän kehittämisestä, huollosta ja ylläpidosta aiheutuneet kustannukset siltä osin kuin ne ovat kohdistettavissa paikallisviranomaisten tuottamiin suoritteisiin. Tämäkään korvaus ei ole saajalleen maksullisen toiminnan tuloa, vaan PRH:n suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 7 §:n mukaista kustannusten korvausta. Se kirjataan PRH:n liikekirjanpidossa muuna tuottona tilille *3988 sekä maistraatin tai TE-keskuksen kirjanpidossa palvelun ostona 4-alkuiselle tilille.

Valtion maksuperusteasetuksen (211/92) 1 §:n mukaan suoritteen tuottamisesta aiheutuviin kokonaiskustannuksiin luetaan myös muille valtion viranomaisille suoritteen tuottamisesta aiheutuneet kustannukset.

Hinnoittelussa tulisi eri viranomaisten tuottamista samanlaisista suoritteista määrätä sama hinta. Hinnan tulee perustua suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuviin kokonaiskustannuksiin, mikä edellyttää sitä, että toiselle viranomaiselle korvattavat kustannukset ovat mukana suoritetta tuottavan viranomaisen hinnoittelussa.

PRH ja paikallisviranomaiset esittävät kustannusvastaavuuslaskelmassaan toisen viranomaisen osuuden kustannuksista kohdassa muut yhteiskustannukset. Jos näin laadittu laskelma ei anna kyseisestä kustannuserästä riittäviä tietoja, on se eriteltävä tarkemmin.

Valtion kirjanpitolausuntokunnan lausunto

Lausuntopyynnössä tarkoitetut perus- ja muutositilmoitukset kaupparekisteriin ovat PRH:n suoritteita. PRH kirjaa tulot paikallisviranomaisten perimistä maksuista maksullisen toiminnan tuloikseen täysimääräisinä. Maistraatit ja TE-keskukset kirjaavat kaupparekisteri-ilmoituksista perimänsä, PRH:lle kuuluvat maksut läpikulkuerinä liikekirjanpidon tilille 2583 Toiselle tilivirastolle siirrettävät tulot ja talousarviokirjanpidon tilille 610 Toiselle tilivirastolle siirrettävät talousarviolet.

PRH:n kaupparekisteri-ilmoitusmaksuista paikallisviranomaisille tilittämät osuudet, joilla PRH korvaa kyseisten suoritteiden tuottamiseen osallistumisesta aiheutuneet kustannukset, ovat PRH:n suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 7 §:n mukaista kustannusten korvausta, joka kirjataan ao. paikallisviranomaisen liikekirjanpidossa muuna tuottona tilille *3988 sekä PRH:n kirjanpidossa palvelun ostona 4-alkuiselle tilille.

Maistraattien ja TE-keskusten diaaritodistusten, yhtiöjärjestysjäljennösten ja kaupparekisteriotteiden maksuista PRH:lle tilittämät osuudet ovat vastaavasti PRH:n suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 7 §:n mukaista kustannusten korvausta, joka kirjataan PRH:n liikekirjanpidossa muuna tuottona tilille *3988 sekä maistraatin tai TE-keskuksen kirjanpidossa palvelun ostona 4-alkuiselle tilille.

Se viranomaisen, jonka maksullisen toiminnan tulosta on kyse, esittää toisen viranomaisen kustannusten korvaamiseksi tilittämänsä maksuosuuden kustannusvastaavuuslaskelmassa suoritteen tuottamisesta aiheutuvina kustannuksina. Se merkitään kustannusvastaavuuslaskelman kohtaan muut yhteiskustannukset.

Puheenjohtaja

Eero Prepula

Sihteeri

Pirjo Rautio